

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

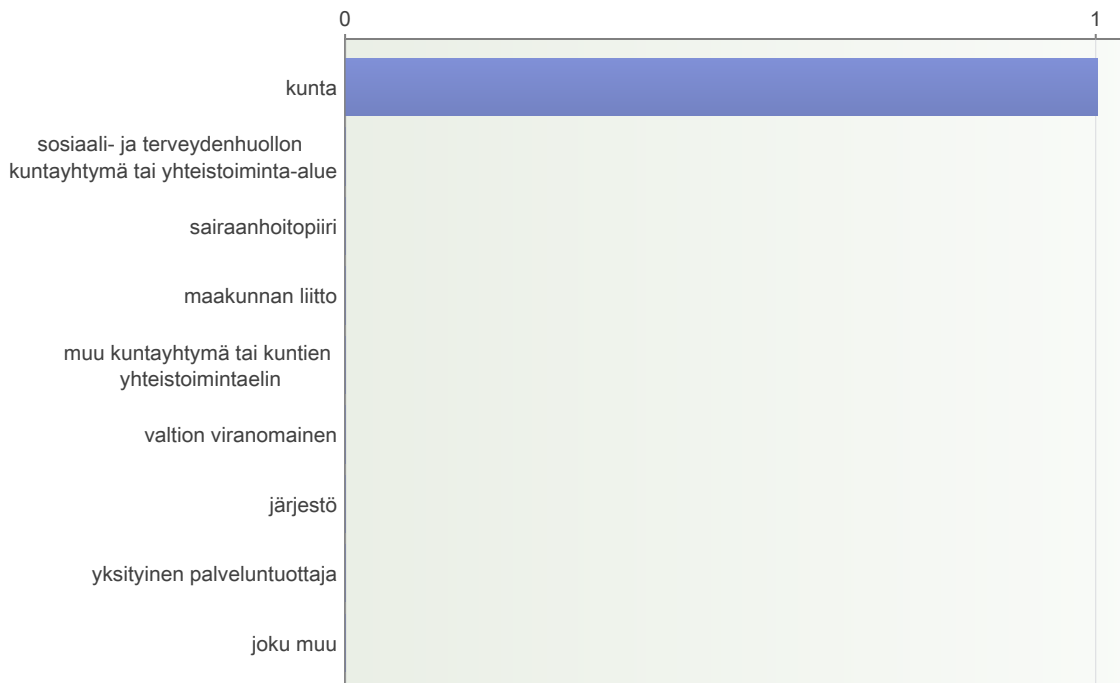
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Sastamalan kaupunki	Hallintojohtaja Tapio Rautava	Kaupunginjohtaja Jarkko Malmberg, jarkko.malmberg@sastamala.fi; 040 614 6735	4.12.2017	Kaupunginhallitus

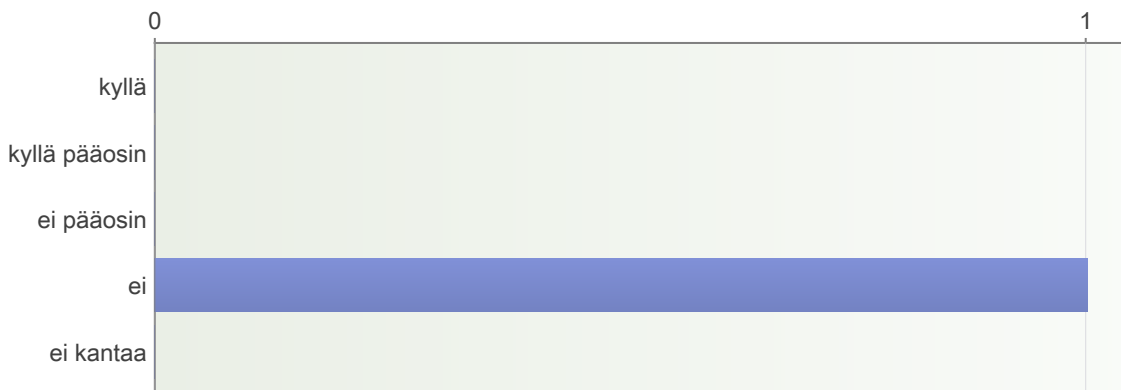
2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

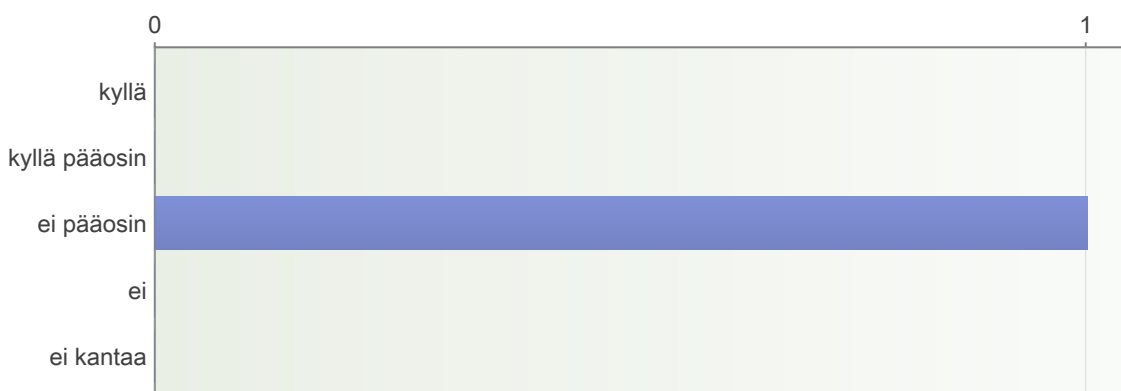
4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaus lisää palveluiden tarjontaa mahdollisesti kaupungeissa, mutta maaseudulla näin ei todennäköisesti tapahdu, jolloin yhdenvertaisuus saatavuudessa ei toteudu. Valinnanvapaus ei lisää palveluiden laatua, vaan palveluiden pirstaloituminen vähentää sitä. Väestön terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen edellyttäisi joko hyväosaisten tilanteen huonontamista tai huonompiosaisten tilanteen parantamista. Ehdotettu valinnanvapausmalli pirstaloi hoitoketjujen integraation, mikä on ollut ainoa tapa parantaa huonompiosaisten terveyttä ja hyvinvointia. Näin ollen ehdotettu valinnanvapausmalli ei kavenna väestön terveys- ja hyvinvointieroja.

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

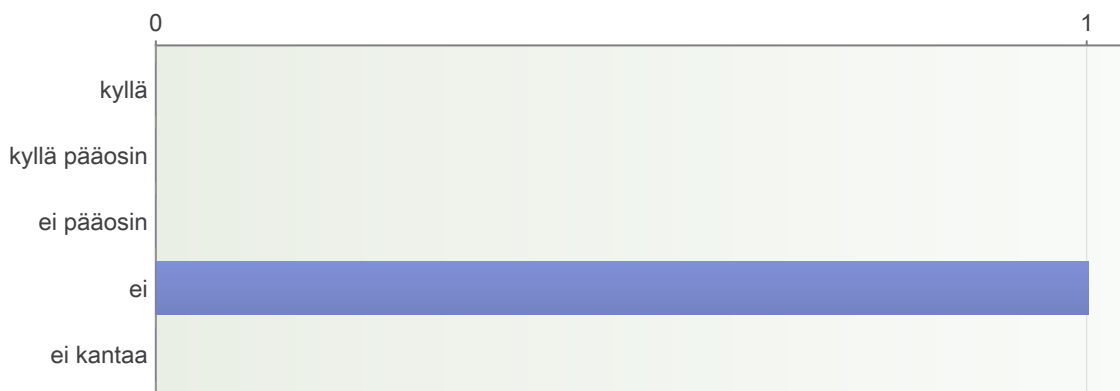
6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaus edistää asiakkaiden valinnanmahdollisuuksia jossain määrin, mutta ei tarkoituksenmukaisella tavalla. Palveluiden pirstoutumien heikentää asiakkaan kokonaistilanteen seuranta, palveluiden laatua sekä kustannusten hallintaa. Asiakkaalla ei ole riittävästi tietoa palveluiden laadusta ja sellaisen järjestelmän luominen vie vuosia. Asiakassetelissä nykykäytännössä poiketen (vrt. esim. palveluseteli) myös tuottaja saa valita asiakkaansa, mikä johtaa väistämättä asiakasvalikointiin eli kermankuorintaan. Tälläkin hetkellä on olemassa laaja valinnanvapaus julkisen palvelutuottajan osalta, esim. terveyskeskus, erikoissairaanhoido, palvelusetelillä sosiaalipalvelut. Valinnanvapautta olisi mahdollista lisätä myös vahvistamalla nykyisiä peruspalveluita.

7. 3. Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

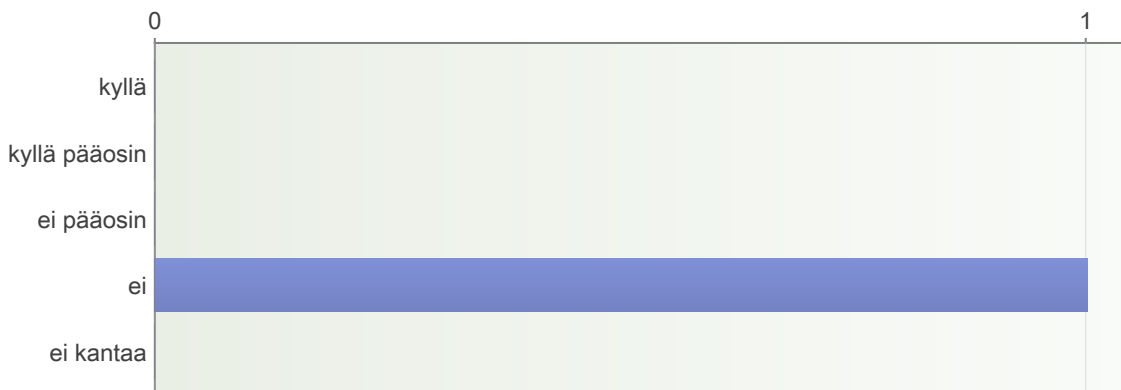
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan näkökulmasta järjestelmä on liian monimutkainen ja pirstaleinen. Asiakkaalla ei ole riittävästi tietoa arvioida omaan tilanteeseen sopivaa palvelua. Käytännössä suurin osa asiakkaista tulisi tarvitsemaan henkilökohtaista laaja-alaista palveluohjausta, mikä tarkoittaa merkittävää henkilöstön lisäystä nykytilanteeseen verrattuna järjestäjäorganisaatioihin. Valinnanvapaus tulee pirstomaan palveluverkon, palvelut keskittyvät väestötihentymiin, mikä aiheuttaa haasteen haja-asutusalueilla asuville sopiviin palveluihin pääsemiseksi. Julkisen liikenteen verkot eivät ole kattavia tältä osin.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

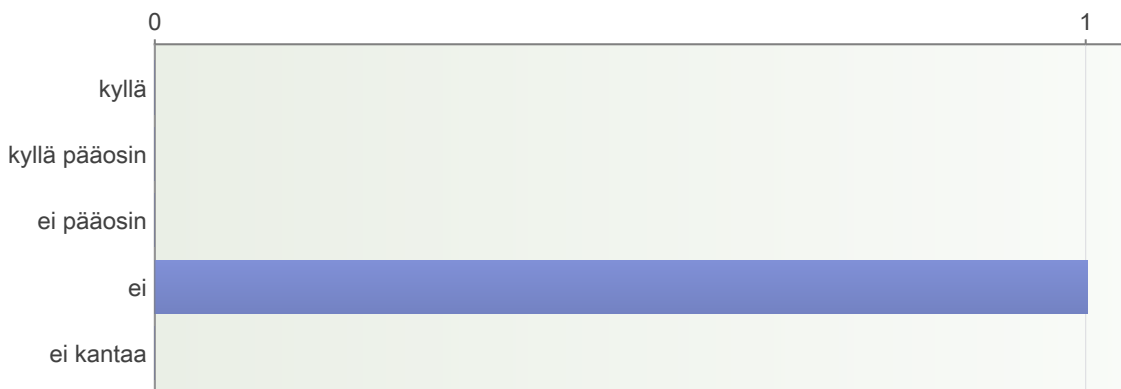
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaus sekä asiakassetelin/henkilökohtaisen budjetoinnin tarjoaminen ensisijaisena vaihtoehtona pirstaloi asiakkaan saamat palvelut ja heikentää palveluiden yhteensovittamista. Palvelutuottajien mahdollisuus valikoida asiakkaansa ja kieltäytyä vastaanottamasta asiakkaita jättää ns. raskashoitoisemmat asiakkaat (iäkkäät, monisairaat, vammaiset, mielenterveysasiakkaat, päihdeasiakkaat) liikelaitosten vastuulle. Hinnoittelujärjestelmä edellyttää kuitenkin asiakassetelissä ja henkilökohtaisessa budjetoinnissa vastaavuutta liikelaitoksen omiin tuotantokustannuksiin. Tässä on selkeä riski joko tuottajille maksettavien korvausten ylikompensaatiosta tai liikelaitoksen tuotannon aliresursoinnista.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

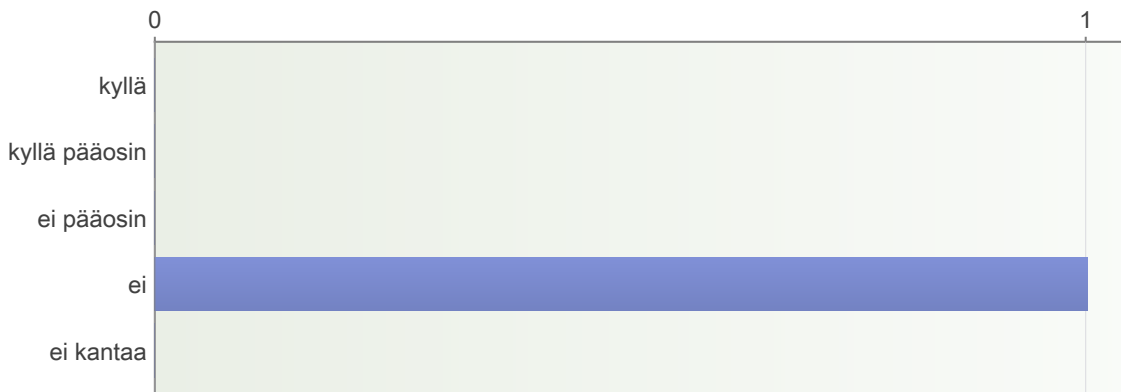
12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Nykytilanteessa integraatio on kaikkein vähäisintä perustason ja erikoissairaanhoidon välillä. Tämä raja ei uudistuksella poistu tai alene. Uudistus lisää rajapintoja nykytilanteeseen nähden myös perustason sisään sekä perustason ja kuntien toiminnan väliin. Käytännössä esimerkiksi ikäihmisten palveluissa palveluketju on integroitu sekä vertikaalisesti että horisontaalisesti kaikille palvelutasoille. Ehdotettu lakiluonnos hajottaa palveluketjun perustasolta lähtien ja asiakkaan kokonaisuutta ei pysty seuraamaan ja hallitsemaan kukaan. Asiakassuunnitelma on täysin riittämätön väline kokonaisuuden hallintaan, koska myös se edellyttäisi, että asiakkaalla on oma kokonaistilanteensa hallussaan. Erilaisia asiakassuunnitelmia on ollut jo vuosikymmeniä, mutta mikään niistä ei ole onnistunut turvaamaan palveluiden jatkuvuutta ja integraatiota. Valinnanvapaus heikentää sekä vertikaalista että horisontaalista integraatiota. Nykymalleilla toteutetut integraatiot on kuitenkin todettu kustannustehokkaiksi ja asiakkaiden kokonaistilannetta parantaviksi.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

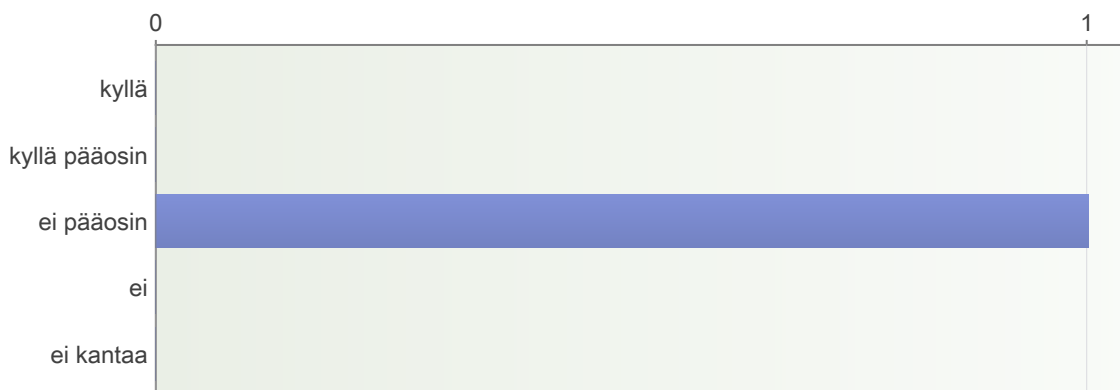
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnalla tulee säilyttää ehdoton päätösvalta järjestämistapoihin. Palveluiden siirtäminen etenkin asiakassetelillä/henkilökohtaisella budjetoinnilla tuotettavaksi vaarantaa palveluiden laadukkaan/kustannustehokkaan tuottamisen perustasolla ja erikoissairaanhoidossa. Ilman verotusoikeutta järjestämisvastuu ei ole uskottava. Lisäksi valtion vahvistuva ohjaus rajoittaa osaltaan järjestäjän valtaa toteuttaa järjestämisvastuu tarkoituksenmukaisella tavalla. Alueellisia erityispiirteitä ei myöskään ole esityksessä otettu riittävästi huomioon. Järjestämisfunktiolle on asetettu paljon tehtäviä – mahdollisimman kevyellä organisaatiolla hoidettavaksi. Esitetyn järjestämisvastuun toteuttamiseksi järjestäjäorganisaatioiden täytyy olla nykyistä vahvempia, mikä edellyttää suurempaa henkilöstömäärää kuin ajatuksena on ehkä ollut. Palvelutuotantokiinteistöjen epäselvä kohtalo hankaloittaa palveluverkon järkevää kehittämistä vuosien ajan ja aiheuttaa merkittävän kustannusriskin maakunnalle.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

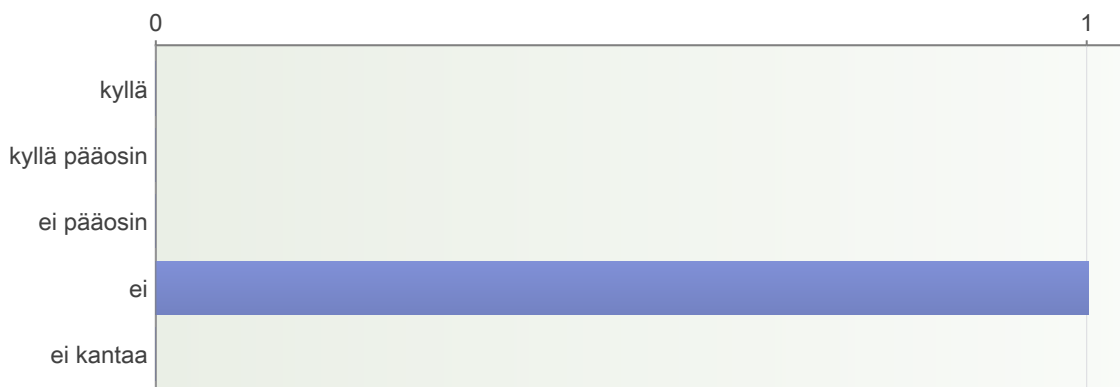
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Riippuu kannustimista (insentiveistä). Valinnanvapaus edistää asiakasvalikointia ja windfall-tyyppisiä voittoja terveysyrityksille ilman, että toimintaa tarvitsisi uudistaa (pl. toiminnan kulujen leikkaaminen). Ns. uusien ”innovatiivisten” sisäänheittotuotteiden määrä tulee kasvamaan, mutta ovatko ne vaikuttavia, asiakkaalle arvoa tuottavia ja tarkoituksenmukaisia?

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

18. Vapaamuotoiset huomiot.

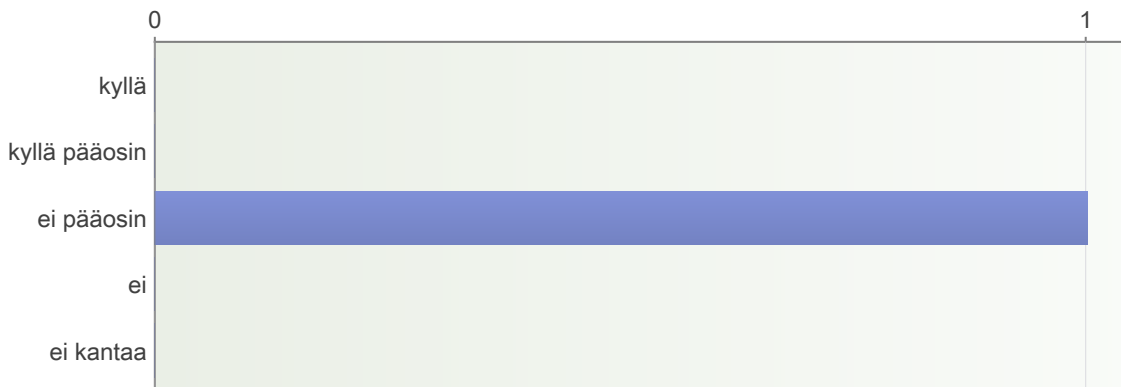
Vastaajien määrä: 1

- Integraatio ei toteudu, mikä aiheuttaa lisäkustannuksia. Perustason ja integraation vahvistaminen mahdollistaisi kustannusten hallinnan nyt esitettyä paremmin. Asiakkaan nyt itse maksavat palvelut siirtyvät julkisesti rahoitetuksi (esim. silmälääkäripalvelut). Hallintoon on lisättävä väkeä, mikä aiheuttaa lisäkustannuksia. Transaktiokustannukset ovat korkeat. Raportointijärjestelmän pystyttäminen on kallista. IT-investoinnit ovat mittavia.

Reformin käynnistyskustannukset ovat suuria ja mahdollisia säästöjä on saatavissa vasta myöhemmin. Pirstaloituminen, kalliiden asiakkaiden jääminen käytännössä maakuntien vastuulle sekä asiakasseteli-/henkilökohtaisen budjetoinnin järjestelyistä (transaktiokustannukset) aiheuttavat huomattavat lisäkustannukset nykytilanteeseen verrattuna. Lisäkustannuksia syntyy myös tällä hetkellä ”kuluttomien”, helppojen asiakkaiden siirtymisestä yksityisten sote-keskusten asiakkaiksi, jolloin maakunta joutuu maksamaan heistä sote-keskukselle (windfall-tuotto). Lakiluonnoksessa esitetty toimintamalli johtaa hallitsemattomaan kustannusten kasvuun ilman vastaavaa vaikuttavuuden kasvua.

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvueluista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

20. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien liikelaitokset voisivat liikelaitosmuodossa tuottaa valinnanvapauden piirissä olevia palveluita yksityisen sote-keskusten rinnalla. Myös maakunnat voisivat perustaa valinnanvapauspalveluita tuottavia yrityksiä. Maakuntien mahdollisuus perustaa yhden tai useampia liikelaitoksia ja tuottaa suoran valinnan palveluja liikelaitosmuodossa turvaa aiempaa lakiesitystä paremmin palvelujen yhdenvertaista saatavuutta. Esitettävät säädökset ovat kuitenkin ongelmallisia.

Lakiluonnoksen mukaan maakunnan tuottaessa valinnanvapauspalveluita liikelaitoksessaan sen tulee noudattaa seuraavia periaatteita:

- a) Palvelut tulee eriyttää kirjanpidollisesti ja valinnanvapauspalveluille tulee tehdä oma tilinpäätös (tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma) sekä laatia toimintakertomus (56 §)
- b) Maakunnan tulee rahoittaa omia valinnanvapauspalveluitaan samoilla perusteilla kuin yksityisiä valinnanvapauspalveluita tuottavia yrityksiä (64 §)
- c) Maakunnan on hinnoiteltava valinnanvapauspalveluita tuottavalle taseyksikölleen tarjoamansa tuki- ym. palvelut markkinaperusteisesti (61 §)
- d) Kilpailu- ja kuluttajavirasto valvoo julkisen ja yksityisen palveluiden tasapuolisten toimintaedellytysten turvaamista maakunnan tuottamien valinnanvapauspalveluiden osalta (62 §)
- e) Maakunta on velvollinen maksamaan veroa valtiolle ja kunnalle suoran valinnan palveluiden maakunnalle tuottamasta tulosta yhteisön tuloveroprosentin mukaan (tuloverolain 21 d §).

Käytännössä edellä mainittu tarkoittaa, että maakunnan liikelaitoksen tuottaessa itse valinnanvapauspalveluita sen tulee markkinoiden näkökulmasta toimia pitkälti samalla tavalla kuin esimerkiksi osakeyhtiön, vaikka toiminta ei muodollisesti tapahdukaan yhtiömuodossa. Tähän liittyy useita lakiluonnoksessa vielä ratkaisemattomia kysymyksiä.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

22. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Laajuuden pitäisi perustua alueen väestön tarpeisiin, jotka ovat erilaisia jopa maakunnan sisällä. Erikoislääkäripalvelujen pitäisi olla maakunnan päätettävissä ja perustua alueen väestön tarpeisiin. Luonnoksessa esitettyyn verrattuna esimerkiksi päihde- ja mielenterveyspalveluita tulisi olla todennäköisesti laajemmin mukana. Silmälääkäripalveluiden tuominen jokaiseen sote-keskukseen ei ole tarkoituksenmukaista eikä kustannustehokasta.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

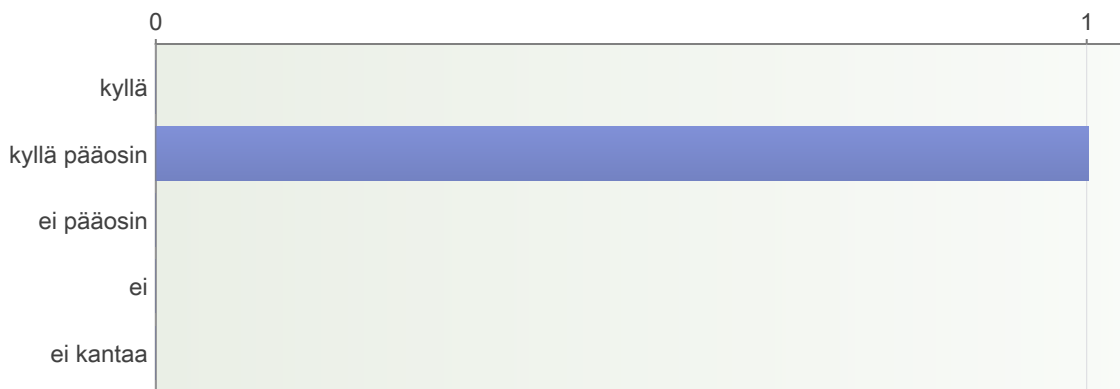
24. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palvelut uhkaavat pirstoutua epätarkoituksenmukaisesti. Onko prevention eriyttäminen (alle 18 v.) tarkoituksenmukaista? Esitetty malli vaarantaa alle 18-vuotiaiden hoidon saatavuuden, hoidon jatkuvuuden ja lisää kustannuksia.

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

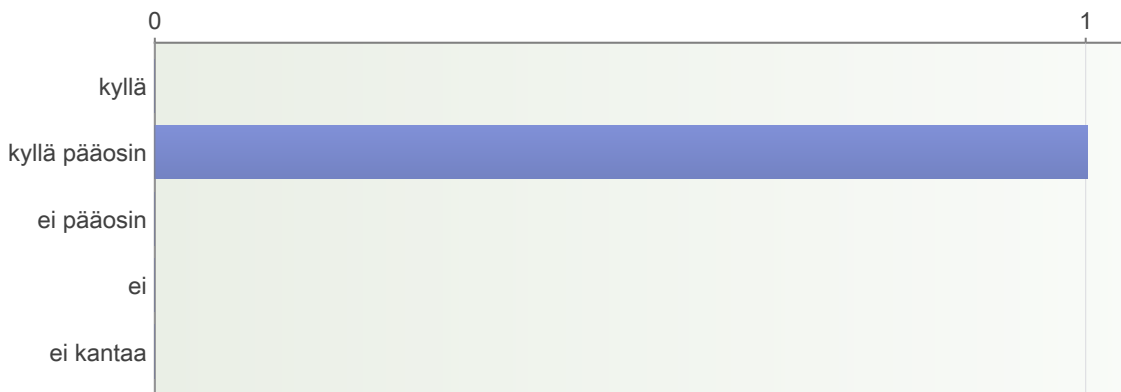

26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

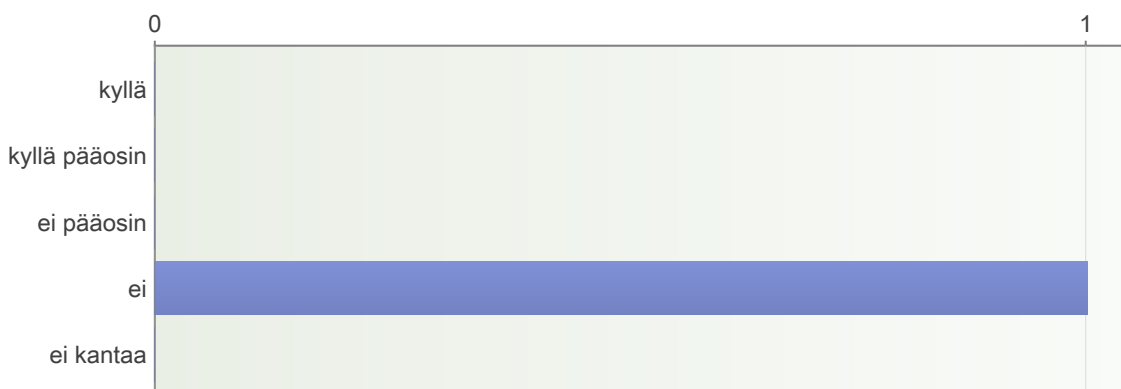

28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

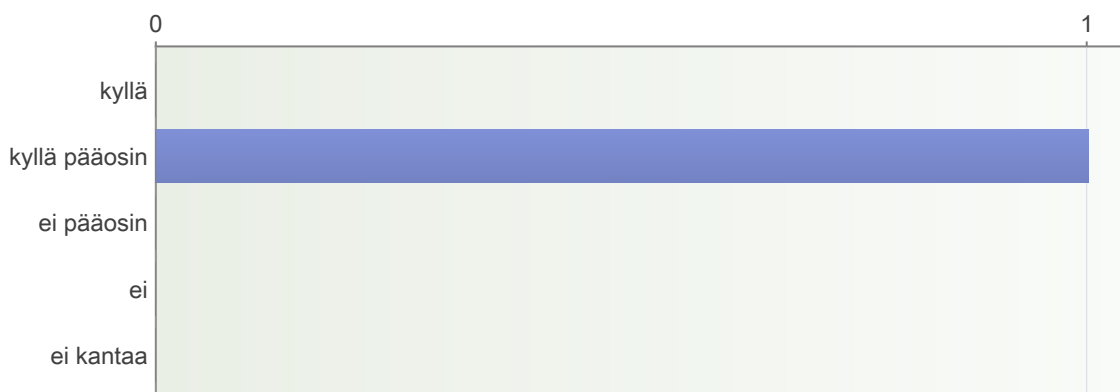
30. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sote-keskuksen tarjoama ohjaus- ja neuvonta on täysin päällekkäistä maakunnan liikelaitoksen toiminnan kanssa, joten se lisää kustannuksia. Sote-keskuksessa annettavan sosiaalihoitojen indikaattorit ovat epäselviä ja ne vaativat täsmentämistä. Kotihoidon ja asumispalveluiden asiakkaiden oikeus valita sote-keskus ja esitetty monituottajamalli vaarantavat ko. asiakasryhmien tarkoituksenmukaiset palveluketjut ja hoidon integraation.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1

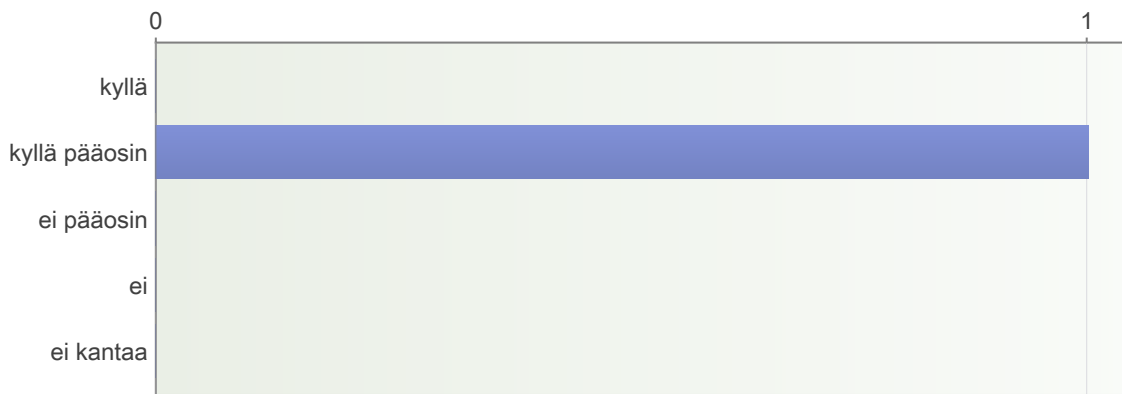

32. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

34. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

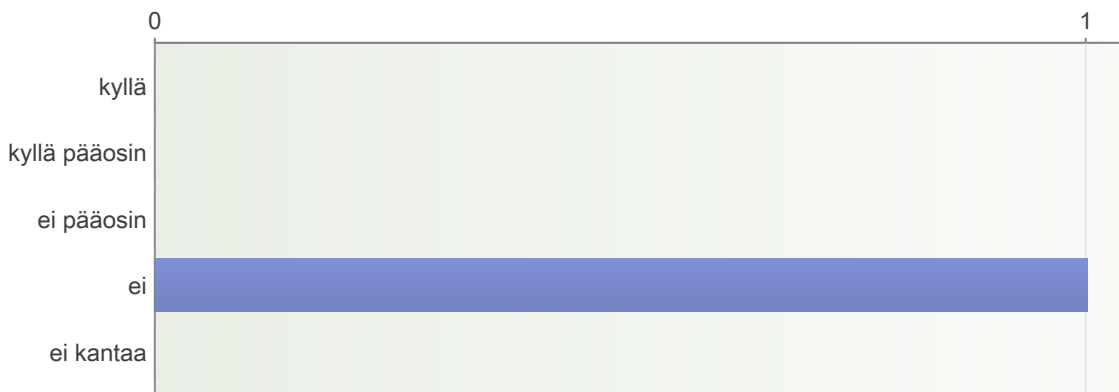
36. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Nyt erikoissairaanhoidon palvelut ovat tulossa liian laajasti asiakassetelin piiriin. Erikoissairaanhoidon päivystys vaarantuu. Pykälän 1 momentti on epäselvä, mitä tarkempi määrittely käytännössä tarkoittaa? Yksityisen leikkaustoiminnan kriteerit on tarkennettava vastaamaan julkisen puolen kriteereitä. Asiakassetelin asiakasmaksun tasasuuruisuus esim. sosiaalipalveluissa ei ole tarkoituksenmukaista, koska riskinä on joko setelin arvon liian matala taso, joka tekee pienituloiselle mahdottomaksi valita asiakassetelin, tai liian suuri taso, jolloin kompensoidaan hyvätulaisia. Nykyiset esim. asumispalveluissa sovellettavat palvelusetelit, joissa huomioidaan tulotaso, ovat tarkoituksenmukaisempi tapa toteuttaa asiakasseteli. Asiakassetelituottajalla ei tule olla oikeutta valita asiakkaitaan, jottei päädytä ns. kermankuorintaan. Asiakassetelijärjestelmän transaktiokustannukset tulee voida todentaa, kun vertaillaan kustannuksia liikelaitoksen omiin tuotantokustannuksiin.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1

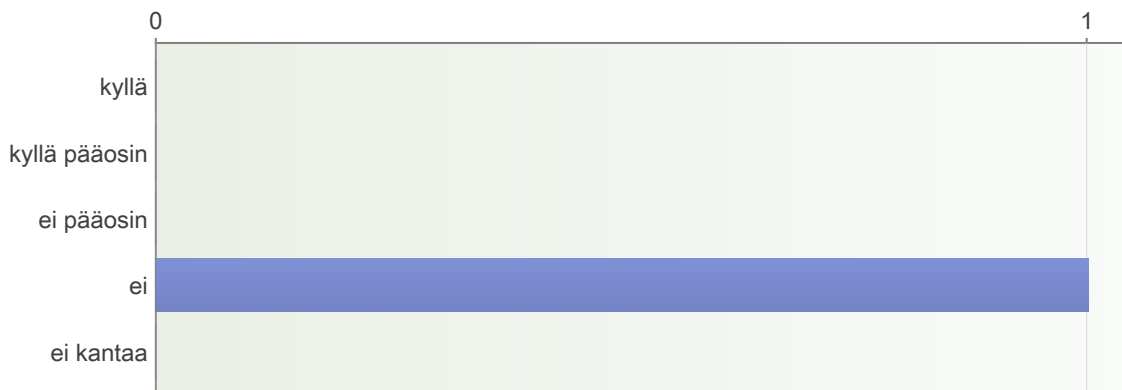
38. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassetelipakko rajoittaa maakunnan mahdollisuuksia tuottaa kokonaisuutena järkevästi ja kustannustehokkaasti. Maakunnan on käytännössä ylläpidettävä omaa tuotantoa riittävästi, koska asiakas voi myös kieltäytyä asiakassetelistä. Asiakassetelin ei tule olla ensisijainen vaihtoehto palveluiden järjestämiseen, vaan sen tulee täydentää liikelaitoksen omaa palvelutuotantoa.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

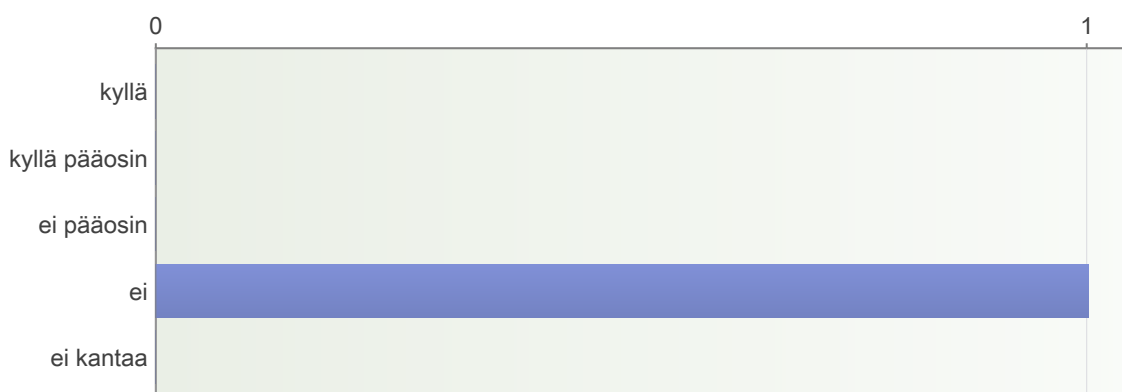
40. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakasseteli erikoissairaanhoidossa vaarantaa erikoissairaanhoidon järjestämisen kokonaisuutena tarkoituksenmukaisella tavalla ja mm. erikoisalojen päivystys vaarantuu.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

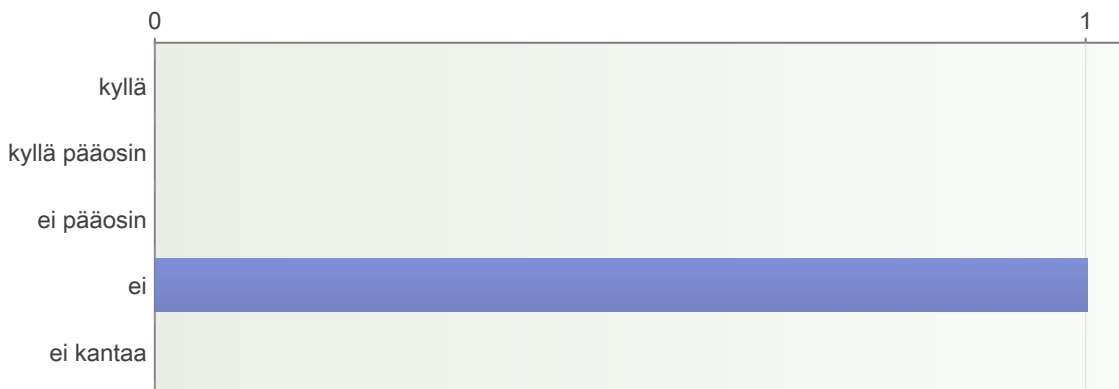
42. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassetelin tarjoaminen ensisijaisena vaihtoehtona ja sen käymättömyys julkisiin vaihtoehtoihin rajaa asiakkaan todellisia valinnanmahdollisuuksia ja vaatii mm. hoitohenkilökunnalta laajaa selostusta ennen setelin myöntämistä. Asiakkaan oletetaan mm. itse osaavan hankkia kannaltaan oikeat ja tarkoituksenmukaiset palvelut, mihin asiakkaalla ei ole todennäköisesti osaamista. Palvelutuottajalla ei saa olla oikeutta valita asiakkaitaan, ettei tapahdu asiakasvalikointia.

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

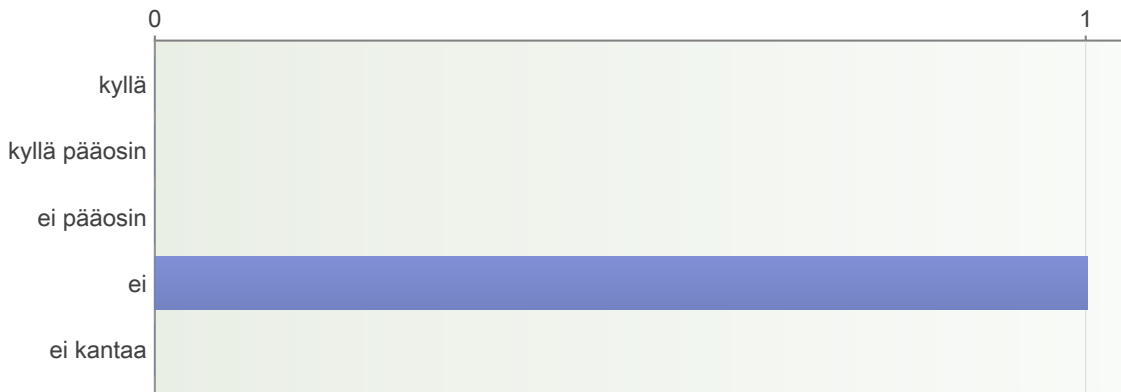
44. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassetelijärjestelmä pakottaa ottamaan käyttöön palvelun riippumatta kokonaishyödyistä maakunnalle. Transaktiokustannukset merkittävät. Hinnoittelujärjestelmä epätarkoituksenmukainen. Tasasuuruus on epätarkoituksenmukainen sosiaalipalveluissa, johtaa joko hyvätuloisten ylikompensatioon tai estää pienituloisten mahdollisuuden käyttää asiakasseteliä.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

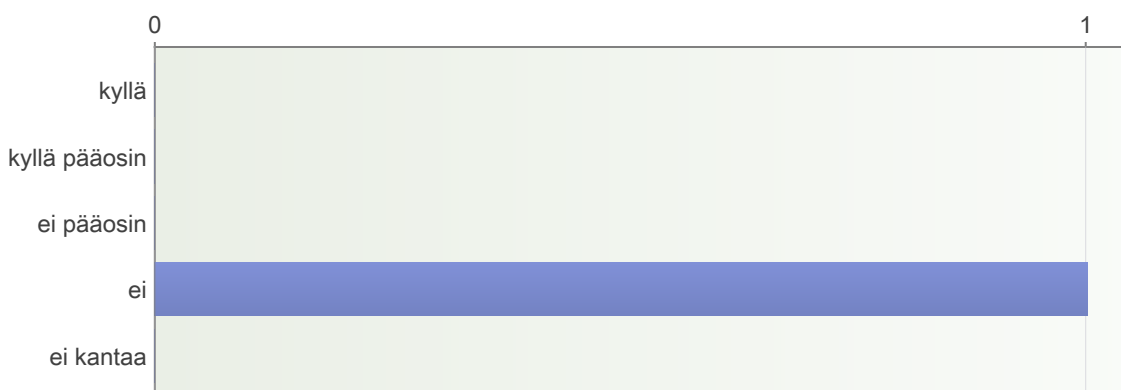
46. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Henkilökohtaisen budjetoinnin myötä palvelut pirstoutuvat, asiakkaan mahdollisuus käyttää julkisia palveluita kapenee, mikä integraation näkökulmasta on kestäväntöntä. Tuottajilla on oikeus valita asiakkaansa, mikä johtaa kermankuorintaan. Henkilökohtainen budjetointi edellyttää asiakkaan kykyä valita ja hallita omia palveluitaan, mutta se on tarkoitettu kuitenkin erityisen haavoittuvassa asemassa oleville ja paljon ohjausta tarvitseville asiakkaille. Henkilökohtainen budjetointi on raskaasti hallinnoitava järjestelmä. Rahoitusjärjestelmä on epäselvä ja esitetyt laskentakaavat ovat epätarkoituksenmukaisia ja ne eivät johda ajateltuihin kustannussäästöihin. Asiakkaalla tulisi olla kyky arvioida koko vuoden kustannuksia käyttämistään palveluista. Mikäli myönnetty budjetti ei riitä, palvelut tulee kuitenkin turvata. Mallista ei ole laajaa kokemusta mistään päin maailmaa eivätkä Suomen pilotit anna vielä riittävää tietopohjaa laaja-alaiselle siirtymiselle henkilökohtaiseen budjetointiin.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

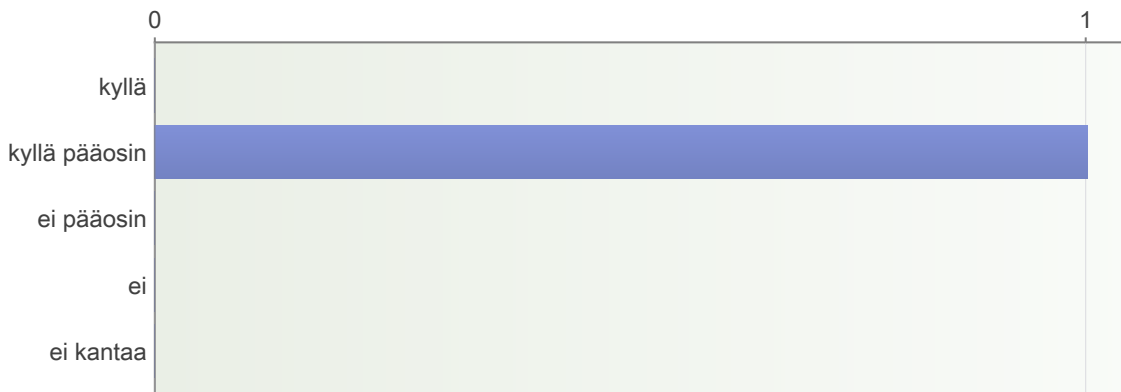
48. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassuunnitelma ei poista palvelutuotannon pirstaloitumisesta aiheutuvia haittoja eikä lisää palvelujen integraatiota. Erilaisista asiakassuunnitelmista on jo vuosikymmenien kokemus ja niiden ei ole osoitettu turvaavan tarkoituksenmukaisia palvelukokonaisuuksia ja hoidon jatkuvuutta.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

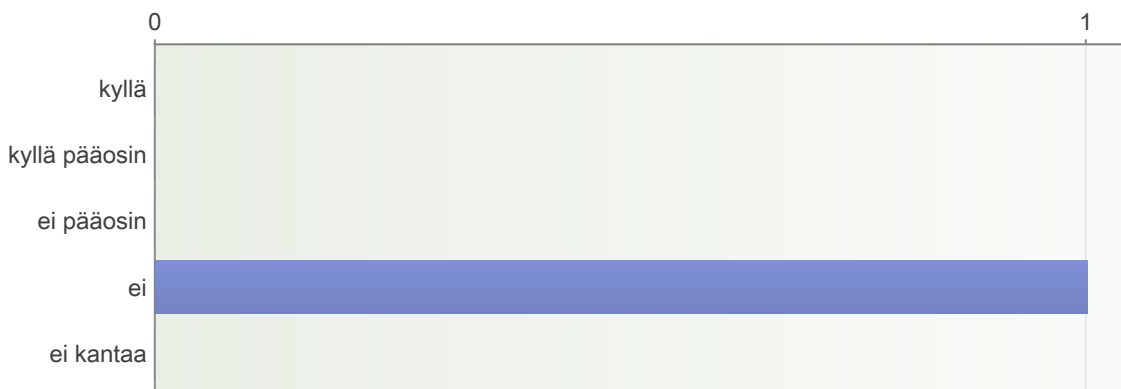

50. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

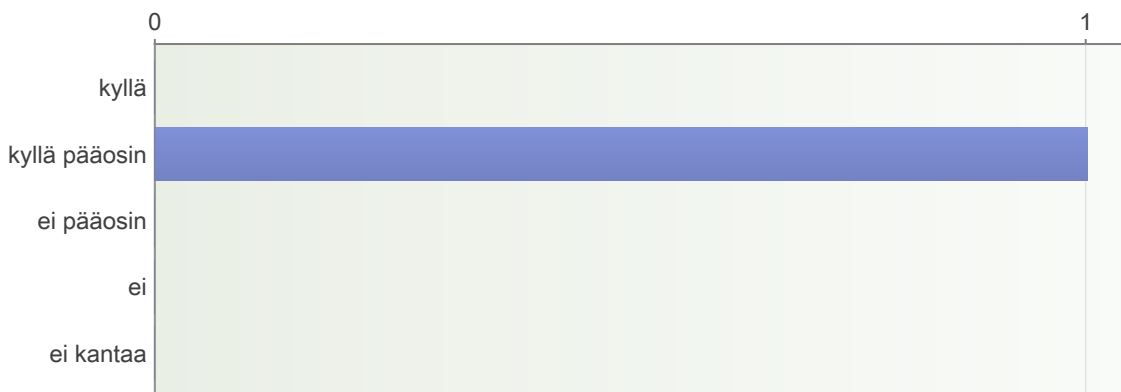
52. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan mahdollisuudet toteuttaa järjestämisvastuuta ja -oikeutta ovat riittämättömät. Vastuuseen tulisi kuulua oikeus päättää esim. erilaisten palveluiden tuotantotavoista ilman valtakunnallista sääntelyä.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

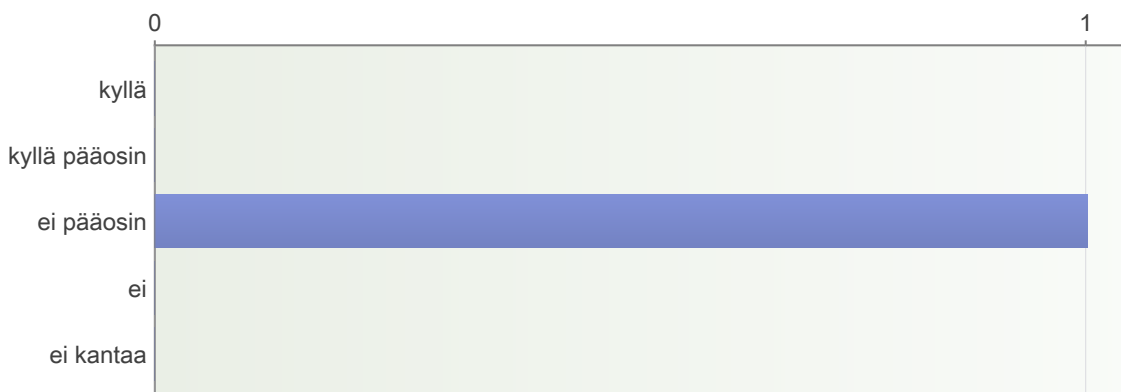
54. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Vaatii valtavan hallintokoneiston.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

56. Vapaamuotoiset huomiot.

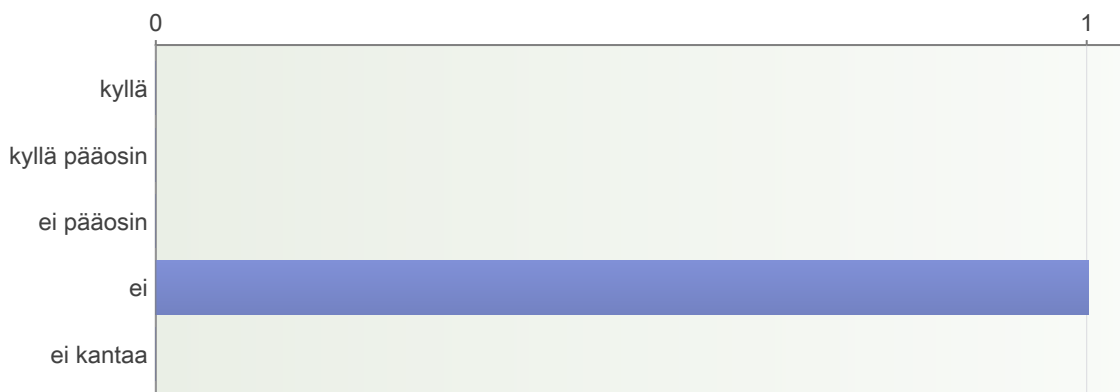
Vastaajien määrä: 1

- Edellytykset eivät estä kermankuorintaa aiheuttavaa asiakasvalikointia tai anna tuottajalle kannusteita tai sanktioita hoitaa asiakkaita kokonaisuutta ajatellen tarkoituksenmukaisella tavalla.

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

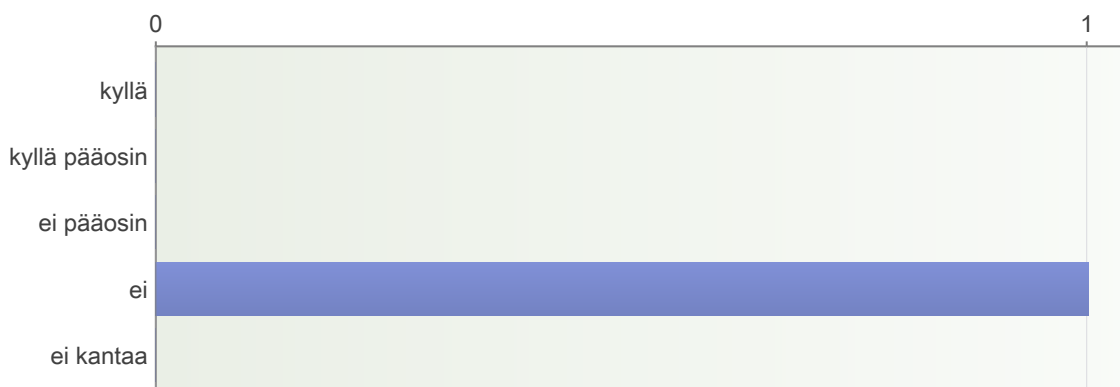
58. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Perusteista ei ole riittävästi tietoa, jotta ne voitaisiin määritellä tarkoituksenmukaisesti. Maksuperusteilla on suuri riski olla huonosti suunniteltuja, jolloin ne joko rankaisevat tai tuovat windfall-voittoja.

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

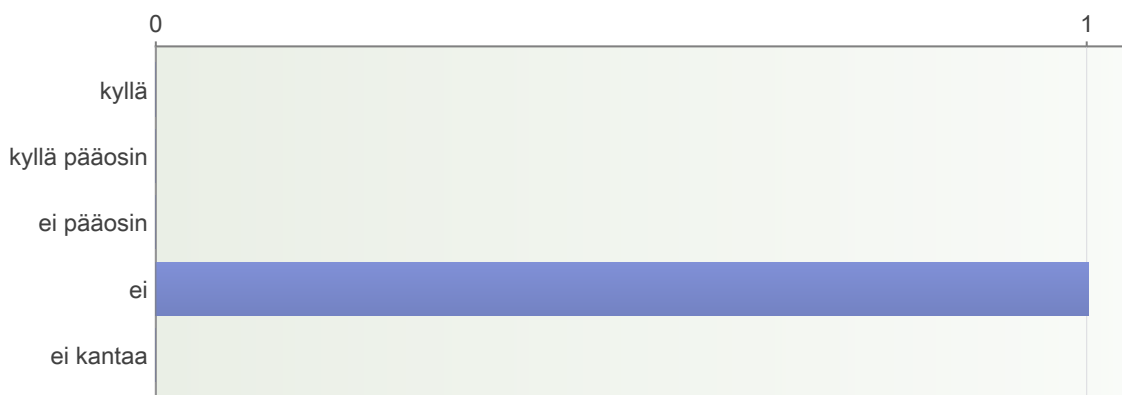
60. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnalla tulee olla vapaat kädet määrittellä kannusteet ja korvaukset. Toimimattomat mallit on voitava hylätä ja uusia malleja on voitava kokeilla. Asiakassetelin asiakasmaksun tasasuuruisuus sosiaalipalveluissa ei ole tarkoituksenmukainen.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

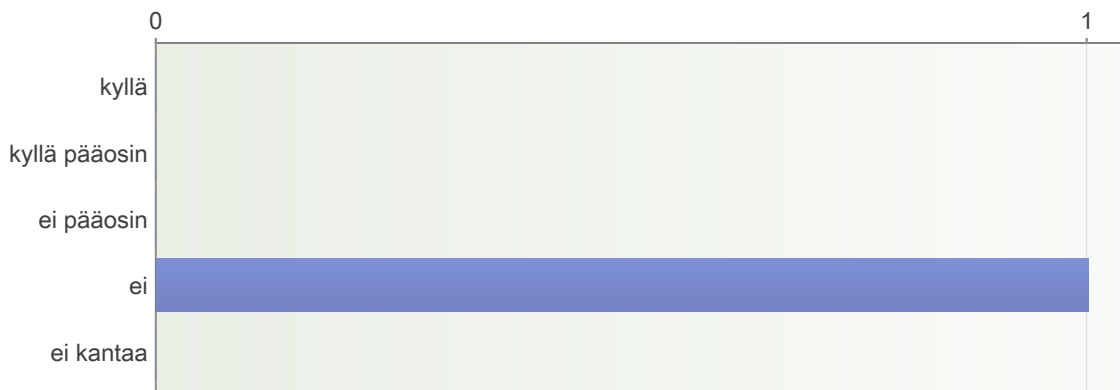
62. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Julkiset sote-keskukset kantavat vastuun yksityisten mahdollisesti mennessä nurin tai sulkiessa toimipisteitä/sote-keskuksia. Lakiluonnoksen antamat mahdollisuudet asiakasvalikointiin jättävät haasteelliset ja kalliit asiakkuudet julkisen toimijan vastuulle. Julkisella toimijalla säilyy aina viimesijainen vastuu alueen väestön palveluista, mikä vaatii resursointia. Yksityisellä toimijalla ei tätä vastuuta ole, mikä aiheuttaa epätasa-arvon toimintavaatimuksille julkisen ja yksityisen toimijan välillä.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakaseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

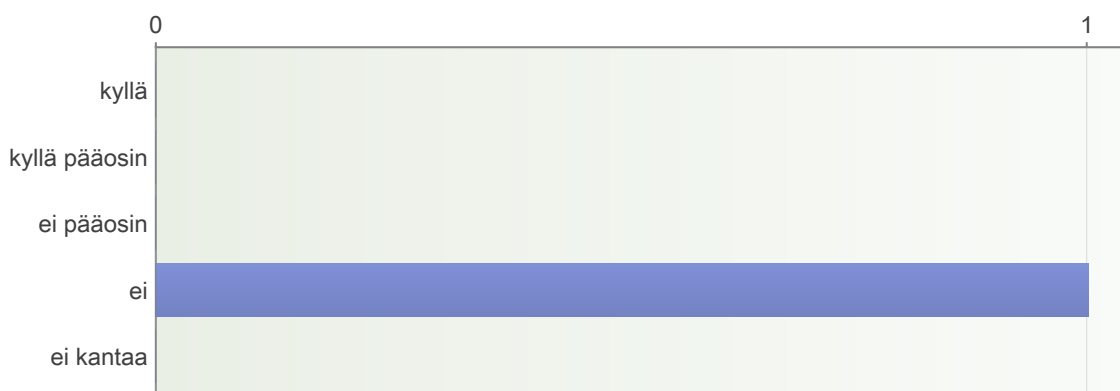
64. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suurten palvelukokonaisuuksien siirtäminen julkisesta yksityiseksi aiheuttaa merkittävät henkilöstö-, kustannus-, toimitila- sekä asiakasriskit. Vaarana on mm. asiakkaan palvelukokonaisuuden pirstoutuminen ja asiakkaan palveluiden vaarantuminen. Mahdolliset siirtymiset täytyy tehdä hallitusti, riittävän pitkällä ajalla porrastetusti.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

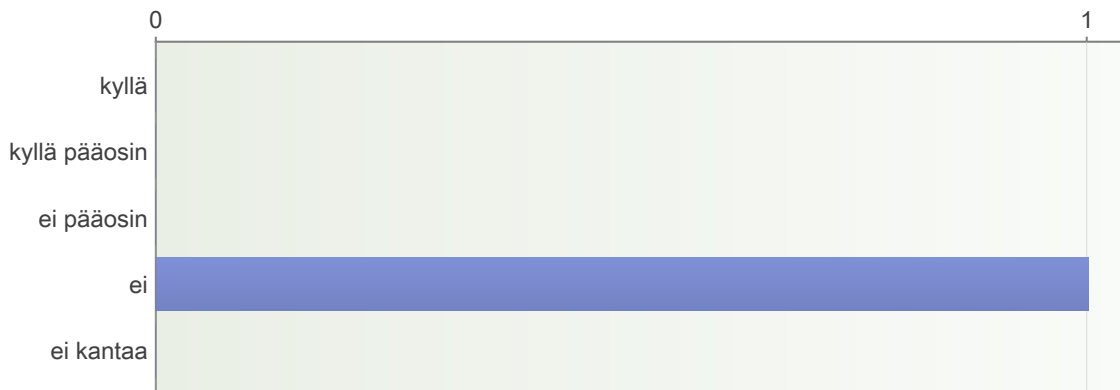
66. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suurten palvelukokonaisuuksien siirtäminen julkisesta yksityiseksi aiheuttaa merkittävät henkilöstö-, kustannus-, toimitila- sekä asiakasriskit. Vaarana on mm. asiakkaan palvelukokonaisuuden pirstoutuminen ja asiakkaan palveluiden vaarantuminen. Mahdolliset siirtymiset täytyy tehdä hallitusti, riittävän pitkällä ajalla porrastetusti.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

68. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suurten palvelukokonaisuuksien siirtäminen julkisesta yksityiseksi aiheuttaa merkittävät henkilöstö-, kustannus-, toimitila- sekä asiakasriskit. Vaarana on mm. asiakkaan palvelukokonaisuuden pirstoutuminen ja asiakkaan palveluiden vaarantuminen. Mahdolliset siirtymiset täytyy tehdä hallitusti, riittävän pitkällä ajalla porrastetusti.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalouden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

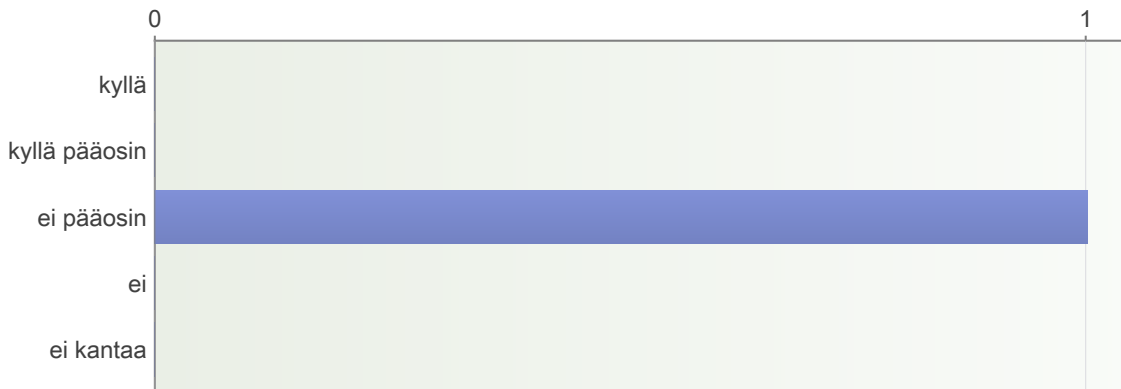

70. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

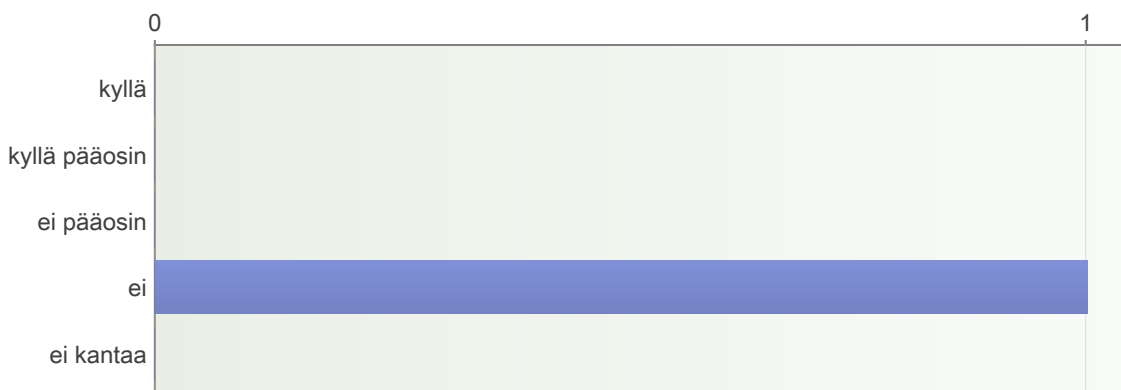
72. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sote-keskusten laajuus hillitsee tehokkaasti pienten mahdollisuuksia toimia sote-keskusoperaattoreina. Asiakasseteli- ja henkilökohtaisen budjetoinnin hinnoittelusta riippuen myös pienillä yrityksillä voi olla toimintaedellytyksiä.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Vaikutusten arviointi on kaikilta osin puutteellinen, eivätkä esitetyt kustannuslaskelmat ole uskottavia. Henkilöstö-, asiakas-, kiinteistö- ja kustannusriskit on arvioitu hyvin pintapuolisesti, ne eivät perustu riittävään määrään tutkittua tietoa. Uudistus ei vastaa sille annettuihin tavoitteisiin.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Sastamalan sote-palveluissa on toteutettu merkittävä palveluiden horisontaalinen ja vertikaalinen integraatio jo vuosia sitten. Integraatiolla on saavutettu merkittävät kustannussäästöt myös valtakunnallisesti vertaillen, asiakas- ja henkilöstötyytyväisyys ovat korkealla tasolla ja olemme valtakunnallisesti tunnettuja eri palvelujen esimerkillisestä kehittämisestä. Uudistukselle asetettuihin tavoitteisiin olemme pystyneet vastaamaan jo vuosien ajan. Nyt lakiluonnoksen esitykset vaarantavat kaikilta osin kustannustehokkaaksi ja asiakaslähtöiseksi todetun toimintamallin tulevaisuuden alueellisesti.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassetelin asiakasmaksu ei voi olla tasasuuruinen sosiaalipalveluissa, vaan sen tulee perustua asiakkaan tuloihin (erityisesti asumispalveluissa).

Palvelutuottajalla ei tule olla oikeutta asiakasvalikointiin.